

ביטוח חקלאי

כי בעצם זה שלך

**פוליסה לביטוח
אחריות כלפי צד שלישי
(עסקית/מוסדית)**

מהדורת דצמבר 2017

ר"ה 10.2017 מהדורת 12.2017 616-0-01-02

תוכן העניינים

3	א. מבוא - סעיף הביטוח
3	ב. הגדרות
4	ג. סייגים לחבות המבטח
7	ד. הרחבות
9	ה. רשימת הרחבות והגבלות מיוחדות בגין עיסוקים מיוחדים
10	ו. תנאים כלליים

א. מבוא - סעיף הביטוח

1. פוליסה זו היא חוזה בין ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ (להלן "המבטח") לבין המבטוח, ששמו וכתובתו מפורטים **ברשימה** המצורפת **לפוליסה** זו ומהווה חלק בלתי נפרד ממנה.
2. הואיל והמבטוח פנה אל המבטח בהצעת הביטוח, ובהסתמך על המידע שנמסר למבטח בהצעת הביטוח ובמסמכים נלווים שהוגשו לו, והמהווים חלק בלתי נפרד מפוליסה זו, בין אם צורפו להצעת הביטוח ובין אם הוגשו בנפרד - הסכים המבטח, **תמורת התחייבות לתשלום דמי-ביטוח על ידי המבטוח למבטח**, לשפות את המבטוח **עד לגבולות האחריות הנקובים ברשימה**, בגין חבותו על-פי דין בשל **מקרה ביטוח**, שיארע בתוך תקופת הביטוח הנקובה **ברשימה**, עקב פעילותו **בתחום המדינה**. זאת בכפופות **להשתתפות העצמית**, לתנאים, לחריגים ולהתנאות, הכלולים בפוליסה או מצורפים לה, או שיצורפו לה על-ידי תוספת ו/או נספח.
3. נוסף על-כך, ישפה המבטח את המבטוח בגין הוצאות המשפט הסבירות, שייעשו להגנה בפני תביעה לפיצוי בגין **מקרה ביטוח**, וזאת אף מעל לגבולות האחריות.

ב. הגדרות

4. המבטח - ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ.
5. המבטוח - האישיות המשפטית ו/או הגוף המוגדרים **ברשימה כמבטוח**.
6. גבולות אחריות המבטח - הסכומים הנקובים **ברשימה כגבולות האחריות למקרה הביטוח** ולתקופת הביטוח.
7. דין - דיני מדינת ישראל.
8. מקרה ביטוח - אירוע פיזי, תאונתי ובלתי צפוי, הנובע ממקור אחד או מסיבה מקורית אחת, שגרם ל:
 - 8.1 נזק-גוף, מוות, מחלה, פגיעה או ליקוי גופני, נפשי או שכלי.
 - 8.2 נזק-פיזי הנגרם לרכוש המוחשי של הצד השלישי.
9. תחום המדינה - שטחי מדינת ישראל, לרבות השטחים המוחזקים על ידה, וכן תחומי האזורים כמשמעותם בחוק יישום חוזה השלום בין מדינת ישראל לבין הממלכה הירדנית ההאשמית, התשנ"ה -
- שטחי יישובים ישראלים וכן שטחי בסיסים ו/או עמדות צה"ל בתחום האוטונומיה (שטחי "B" ו-"C") ייחשבו לשטחים מוחזקים לצורך פוליסה זו. למען הסר ספק, שטח "A" לא ייחשב כשטח מוחזק של מדינת ישראל.
10. השתתפות עצמית - חלקו של המבטוח כנקוב ברשימה מתוך סכום השיפוי וההוצאות עקב נזק, המכוסה על-פי פוליסה זו, **בגין כל מקרה ביטוח בנפרד**.

11. **נזק** - תוצאתם של **מקרה ביטוח** או סדרת מקרי ביטוח, הנובעים ממקור אחד או מסיבה מקורית אחת.
12. **הרשימה** - החלק בפוליסה הנושא את הכותרת **רשימה**.
13. **הוצאות משפט סבירות:**
- 13.1 הוצאות סבירות, הדרושות לשם התגוננות בפני תביעה, שהוציא **המבוטח**, או **המבטח** הסכים מראש ובכתב להוציא במקומו, **בניכוי ההשתתפות העצמית**.
- 13.2 הוצאות התדיינות סבירות, הדרושות להתגוננות בפני הליכי חקירה, שנוהלו נגד **המבוטח** על-פי דין, שהוציא **המבוטח**, או **המבטח** הסכים מראש ובכתב להוציא במקומו, **בניכוי ההשתתפות העצמית**.
- 13.3 למען הסר ספק, שכר טרחת עורך דין, שישולם כחלק מהוצאות המשפט הסבירות, לא יפחת משכר טרחת עורך דין, שהיה **המבטח** משלם לעורך דין שמונה על ידו.
14. **הפוליסה** - כולל **הרשימה**, הצעת הביטוח וכל נספח או תוספת ל**פוליסה**, כפי שצורפו אליה.

ג. סייגים לחבות המבטח

- מותנה בזאת, אלא אם הוסכם במפורש אחרת, **פוליסה זו אינה מכסה את המבוטח במישרין או בעקיפין או בקשר עם:**
- 15.1 (15) חבות של **המבוטח** כלפי כל אדם עמו יש לו יחסי עובד-מעביד, בגין פגיעה גופנית, שנגרמה תוך כדי ועקב העסקתו על-ידי **המבוטח**.
- 15.2 תביעות המוסד לביטוח לאומי בגין **נזק** לעובד שעל **המבוטח** מוטלת חובה לשלם בגינו דמי ביטוח לאומי למוסד לביטוח לאומי ו/או לדוחו עליו למוסד לביטוח לאומי, **והמבוטח** לא עשה כן.
- סייג זה לא יחול לגבי **נזק** לכל אדם, שאינו נכלל ברשימות השכר של **המבוטח** ו/או **שהמבוטח** אינו חב בתשלום דמי ביטוח לאומי בגינו, אשר יחשב לצד שלישי לצורך פוליסה זו, וזאת בתנאי שהחבות בגינו אינה ניתנת לביטוח בפוליסת חבות מעבידים.
- 16) חבות **המבוטח** כלפי קבלן או קבלן משנה ועובדיהם או כל אדם אחר הקשור עם המבוטח בחוזה עבודה מפורש או מכללא.
- 17.1 (17) חבות שחובה לבטחה על-פי דין בגין השימוש בכלי-רכב מנועי.
- 17.2 חבות בגין נזק לרכוש עקב השימוש בכלי-רכב מנועי.
- 17.3 חבות הנובעת מהבעלות ו/או השימוש בכלי-שיט.
- 18.1 (18) חבות כלשהי עקב הבעלות ו/או השימוש בכלי-טיס כלשהם.
- 18.2 חבות כלשהי, הנובעת משחרור או פליטה של חומרים כימיים כלשהם מכלי-טיס כלשהו.

19) חבות כלשהי, העלולה לחול על המבוטח, הקשורה או הנובעת ממוצרים שיוצרו, שנמכרו, סופקו, תוקנו, שוננו, הותקנו, תוחזקו, טופלו, הורכבו, יובאו או שווקו על-ידו או על-ידי מי מטעמו, לאחר שאותם מוצרים חדלו להיות ב של המבוטח.

20) חבות כלשהי, שעשויה לחול על המבוטח, והמבעת מאחריותו המקצועית של המבוטח או של כל איש בשירותו.

21) נזק הנגרם לרכוש, הנמצא בבעלותו וגם/או בשליטתו וגם/או בחזקתו של המבוטח, וכן נזק הנגרם לרכוש אחר, שעליו עובדים תוך כדי ועקב העבודה, כאמור.

22) התחייבות או אחריות שהמבוטח קיבל על עצמו לפי הסכם, אלא אם כן התחייבות או אחריות כזו הייתה מוטלת על המבוטח גם בהיעדר הסכם זה.

23) תביעה הקשורה, בעקיפין או במישרין, לזיהום מכל סוג, כולל:

23.1 פליטה, פיזור, שחרור או הימלטות של: עשן, אדים, פיח, גז, חומצות, בסיסים אלקליים, כימיקלים רעילים, נזלים או גזים, חומרי שופכין או חומרים מגרים אחרים (Irritants), חומרים מזהמים (Contaminants) או מדלחים (Pollutants) - לתוך או מעל לקרקע, לחלל האוויר או למים, כולל למקורות מים מכל סוג שהוא ולערוציהם, ולמעט פגיעה גופנית או נזק לרכוש, שאירעו בתחום המדינה, כתוצאה מהימלטות ברת-זיהוי (identifiable) פתאומית תאונתית ובלתי צפויה של חומרים אלה, בעקבות וכתוצאה מניקוב, פיצוץ, ביקוע או שחרור פתאומי מכלי-הקיבול או המבנה הנועד להכילם, בשל אירוע פתאומי תאונתי בלתי צפוי, ובר-זיהוי אשר אירע בשלמותו במשך תוקפה של פוליסה זו.

23.2 הוצאות לשם מניעת זיהום או דליחות מכל סוג שהוא, כולל הוצאות לבדיקת קיום הזיהום או הדליחות.

24) זיהום רדיואקטיבי מדלק גרעיני כלשהו או מתוצר גרעיני כלשהו או מפסולת גרעינית כלשהי מבעירת דלק גרעיני, כולל חומר גרעיני מלחמתי. למטרת חריג זה יהיה המונח "בעירה" - תהליך כלשהו של ביקוע גרעיני המכלכל את עצמו.

25) חבות למבוטח ו/או נזק ו/או תביעה הקשורה, במישרין או בעקיפין בקשר עם:

25.1 מלחמה, פלישה, פעולת אויב זר, פעולת איבה, פעולות מעין מלחמתיות, מלחמת אזרחים, מרידה, מרי, מהפכה, מרד, שלטון צבאי או תפיסת שלטון בלתי חוקית, התקוממות צבאית או עממית, משטר צבאי או לקיחת שלל, כולל ביזה ושוד הקשורים בכך, החרמה, הלאמה או השמדה על-ידי כל ממשלה או רשות ציבורית.

25.2 פעולות חבלה ופעולות טרור, המבוצעות על-ידי אדם או חבר בני אדם, בין אם הם פועלים בשם או בקשר עם ארגון כלשהו, ובין אם לאו. למטרות סעיף זה - "טרור" פירושו - השימוש באלימות או איום בשימוש באלימות למטרות פוליטיות, כולל כל שימוש באלימות, הנעשה כדי להטיל פחד ואימה על הציבור או על חלק ממנו. טרור ייחשב: רק אישור מפורש של משטרת ישראל או של משרד הבטחון או של מנהל מס רכוש וקרן פיצויים כמוגדר בחוק מס רכוש וקרן פיצויים - 1961 על כל תיקונו, המאשר כי הנזק נגרם במישרין על ידי פעולת טרור.

25.3 השבתה.

- (26) **מקרה ביטוח**, שאירע או שנגרם מחוץ ל**תחום המדינה**, או שהתביעה לגביו נדונה בפני בית-משפט או בורר מחוץ לגבולות ישראל, או על-פי דין זר כלשהו, יהיה מקום השיפוט אשר יהיה, כולל אם הוכרז פסק הדין הזר, פסק הבורר או ההחלטה כאכיפים בישראל, וניתן פסק-דין בישראל בהסתמך עליהם.
- (27) חבות הנובעת מהחזקת כלי-נשק שלא כדין.
- (28) חבות הנובעת מעבודות הריסה, בנייה, הרכבה או הקמה ועבודות עפר, כולל חבות בגין נזק לקרקע או לרכוש או לבניין, שייגרם כתוצאה מזעזוע או מהחלשת משען של קרקע או של רכוש או של בניין, או תביעות כתוצאה מ**נזק** זה.
- (29) חבות ה**מבוטח** ו/או נזק ו/או תביעה הנבעים כולם או חלקם, במישרין או בעקיפין, כתוצאה מ- ו/או הקשורים ב-:
- 29.1 סיליקה, אזבסט, סיבי-אזבסט או מוצרים המכילים חומרים אלה, אזבסטוזיס (אמיניטית) או צורנית (סיליקוזיס).
- 29.2 כימיקלים מסוג (PCB) POLYCHLORINATED BIPHENYL ו-UREA FORMALDEHYDE.
- 29.3 הוצאות מכל סוג שהוא בשל הסרה, תיקון או החלפה של מוצרים אלה או מוצרים המכילים אותם, בכל בניין, מבנה, אתר, מתקן או חצרים.
- 29.4 הוצאות המבוטח מכל סוג שהוא, להגנה בפני תביעה או הליך, המייחסים לו חבות בשל נזק גוף או רכוש בשל חומרים אלה.
- (30) חבות ה**מבוטח** בגין נזק הנגרם לרכוש בבעלות ישות משפטית, בה מחזיק ה**מבוטח**, במישרין או בעקיפין, בין בעצמו ובין באמצעות תאגידים שבשליטתו יותר מ-50% מהבעלות ו/או זכויות ההצבעה בהם, או שאותה ישות משפטית מחזיקה, במישרין או בעקיפין, בין בעצמה ובין באמצעות תאגידים שבשליטתה יותר מ-50% מהבעלות ו/או מזכויות ההצבעה ב**מבוטח**.
- (31) **נזק** מכל סוג שהוא, כולל תוצאתי, לתכולת נכסים המושכרים על-ידי ה**מבוטח**, ו/או לרכוש השוכר ו/או לרכוש הנמצא בפיקוחו ובהשגחתו של השוכר.
- (32) חבות ה**מבוטח** בקשר לבעלות ו/או לחזקה ו/או לניהול ו/או לתפעול הנכסים, ו/או הפעילויות ו/או העיסוקים ו/או האתרים המפורטים להלן, אלא אם בוטל חריג זה מפורשות ובכתב על-ידי ה**מבוטח**, באופן מפורש לגבי כל אחד מסעיפיו הקטנים:
- 32.1 מכרות או מחצבות.
- 32.2 חומרי נפץ ותחמושת, פרט להחזקה כדין של תחמושת לצורך שמירה והגנה מרחבית.
- 32.3 מנהרות תת-קרקעיות.
- 32.4 מנחתים וכלי-טיס כלשהם.
- 32.5 נמלי-ים ואניות.
- 32.6 צלילת מעמקים.
- 32.7 מרוצי ספורט בהשתתפות בעלי-חיים ו/או כלי-רכב כלשהם.
- 32.8 בדיקות וניסויי מהירות בכלי-רכב מנועיים כלשהם.
- 32.9 חיפוש, קידוח, הפקה, זיקוק, החסנה של נפט או דלקים כלשהם, פרט לאחסון של נפט או דלק לצורך שימוש עצמי.

- 32.10 ייצור ו/או החסנה של זיקוקי-דינור.
- (33) קרינה מייננת או שדות אלקטרומגנטיים.
- (34) פעולות זדון או פעולת **המבוטח** ברשלנות רבתי שלוותה ביסוד נפשי מסוג פזיזות או אי-אכפתיות ופעולתו גרמה לקרות **מקרה הביטוח**. סייג זה לא יחול כאשר רשלנות רבתי כאמור תרמה בשיעור חלקי לקרות מקרה הביטוח.
- (35) פיצויים עונשיים, קנסות ופיצויים לדוגמה שנפסקו על-ידי בית משפט או רשות כלשהי.
- (36) חבות ו/או נזק ו/או תביעה הנובעים כולם או חלקם, במישרין או בעקיפין, כתוצאה מ- ו/או הקשורים ב:
 36.1 אנצפלופתיה ספוגית מידבקת (TSE - Transmissible Spongiform Encephalopathy);
 36.2 ספגת המוח של הבקר (מחלת הפרה המשוגעת, אנצפלופתיה ספוגית של בקר - BSE - Bovine Spongiform Encephalopathy);
 36.3 מחלת קרויצפלד יעקב, או כל וריאנט (סוג חדש) של מחלה זו (Variant Creutzfeld-Jakob Disease - vCJD).
- (37) חבות ו/או נזק ו/או תביעה הנובעים כולם או חלקים, במישרין או בעקיפין, כתוצאה מ- ו/או הקשורים במחקר ו/או ייצור ו/או הפצה של אורגניזמים ששוננו גנטית (Genetically Modified Organisms) אלא אם נקבע אחרת ברשימה, ושולמה פרמיה בגין כיסוי זה.
- (38) חבות הנובעת עקב הטרדה מינית מצד עובדי המבוטח, אלא אם נקט המבוטח את כל הצעדים שהיה עליו לנקוט על-פי **החוק למניעת הטרדה מינית**, התשנ"ח – 1998.
- (39) חבות הנובעת עקב הטרדה מינית שהמבוטח עצמו הורשע בה או הושג הסדר פשרה בתביעת הטרדה מינית בין המבוטח לבין התובע, גם אם נקט את הצעדים האמורים **בחוק למניעת הטרדה מינית**, התשנ"ח – 1998.
- (40) פורט אתגרי כמפורט באתר החברה www.bth.co.il כפי שיעודכן מעת לעת.
- (41) נזק כלכלי טהור שאינו תוצאה ישירה של הנזק הפיזי לרכוש צד שלישי שניזוק.

ד. הרחבות

מוצהר ומוסכם בזאת, שהפוליסה מורחבת לכלול את ההרחבות המפורטות להלן, כחלק מגבול האחריות הכללי של הפוליסה ולא בנוסף, וזאת בכפוף **לגבולות האחריות, ההשתתפות עצמית, תנאי הפוליסה וסייגיה**, עד כמה שלא שוננו במפורש בהרחבות אלה:

41. הרחבת אחריות שילוחית

מוסכם ומוצהר בזאת, שפוליסה זו מורחבת לכסות את אחריות **המבוטח**, הנובעת ממעשיו וממחדליו הרשלניים של כל אדם או גוף, הפועלים בשמו או מטעמו של המבוטח.

42. הרחבת אחריות צולבת

פוליסה זו תחול על-כל אחד מיחיד **המבוטח** המפורטים ב**רשימה**, כאילו הוצאה על-שמו בלבד, על תנאיה סייגיה והוראותיה, כשהיא נפרדת ובלתי תלויה בקיומם של **המבוטחים** האחרים, **בתנאי** מפורש שאחריותו של **המבוטח** לשיפוי כל יחיד **המבוטח** יחדיו לא תעלה על גבולות האחריות הנקובים ב**רשימה**.

43. הרחבת פעילות בחו"ל

על-אף האמור בסייג 26 לסייגים לחבות **המבוטח**, מוסכם בזאת ש**פוליסה** זו מורחבת לכסות את חבות **המבוטח** עקב פעילות נציגיו בעת שהות זמנית, **שלא תעלה על 90 ימים רצופים**, מחוץ לתחום המדינה, בתנאי מפורש שכל תביעה, המוגשת על-פי הרחבה זו, תוגש נגד **המבוטח** על-פי דיני מדינת ישראל בסמכות בלעדית של בית-משפט של מדינת ישראל.

44. הרחבת ריסוס באמצעות כלי-טיס ואמצעים אחרים - רק למועצות אזוריות ובתי-ספר חקלאיים

מבלי לגרוע מהאמור בסייג 23 לסייגים לחבות **המבוטח**, מוסכם בזאת כי:

44.1 על אף האמור בסייג 18.2 לסייגים לחבות **המבוטח**, מורחבת **פוליסה** זו לכסות את חבות **המבוטח**, כאמור במבוא ל**פוליסה**, הנובעת מריסוס אווירי, המוזמן על-ידו מגורם אחר לשם ביצועו מעל שדות ומטעים בתחום חצרי **המבוטח**, עקב מעשה או מחדל של הפועלים מטעם בעל הפוליסה על הקרקע לשם הדרכת טייס הריסוס, בתנאי שגבול אחריות **המבוטח** על-פי הרחבה זו לא יעלה על 300,000 ש"ח למקרה ולתקופת הביטוח. בוצעה ההדרכה, כאמור, במשותף עם משק חקלאי אחר - לא ייחשב המשק החקלאי האחר כצד שלישי לעניין הרחבה זו.

44.2 על-אף האמור בסייג 20 לסייגים לחבות **המבוטח**, מורחבת **פוליסה** זו לכסות את חבות **המבוטח**, כאמור במבוא ל**פוליסה**, הנובעת מפעולות ריסוס, הנעשות על-ידי **המבוטח** או מטעמו בתחום חצרי **המבוטח**, למעט ריסוס המבוצע באמצעות כלי-טיס כלשהו.

44.3 מוסכם בזאת במפורש, שהאמור בהרחבת אחריות צולבת אינו חל על עניין נזק לרכוש עקב הפעולות המוזכרות בהרחבה זו.

44.4 הרחבה זו תקפה רק למועצות אזוריות ולבתי-ספר חקלאיים.

45. הרחבת נזק לרכוש עקב השימוש בכלי-רכב מנועי

על-אף האמור בסייג 17 לסייגים לחבות **המבוטח**, מוסכם בזאת ש**פוליסה** זו מורחבת לכסות את חבות **המבוטח**, כאמור במבוא ל**פוליסה**, בגין נזק פיזי, הנגרם לרכוש מוחשי עקב השימוש בכלי-רכב וזאת מעל גבול האחריות לביטוח אחריות כלפי צד שלישי של הרכב המזיק, שלא תפחת מ 200,000 ש"ח למקרה ביטוח.

מוסכם במפורש שגבול אחריות **המבוטח** על-פי הרחבה זו לא יעלה על 1,000,000 ש"ח לתקופת הביטוח.

46. הרחבת עבודות הריסה, בנייה והקמה

על-אף האמור בסייג 28 לסייגים לחבות המבטח, מוסכם בזאת שפוליסה זו מורחבת לכסות את חבות המבטח, כאמור במבוא לפוליסה, הנובעת מעבודות הריסה, בנייה והקמה, המבוצעות בתחום חצרי המבטח, ובלבד שהעבודות כאמור אינן מתבצעות בגובה העולה על 8 מטרים מעל פני הקרקע, או בעומק הנמוך מ-3 מטרים מתחת לפני הקרקע, ובתנאי מפורש שערכה של עבודה אחת לא יעלה על סכום השווה בשקלים לסך 1,200,000 ש"ח.

47. הרחבת אחריות אישית

מוסכם שפוליסה זו מכסה את חבותו האישית של כל אדם, המועסק על-ידי המבטח, בגין מקרה ביטוח, כאמור במבוא לפוליסה, הנגרם תוך כדי ועקב העסקתו על-ידי המבטח. למען הסר ספק מוסכם במפורש שהאמור בהרחבה זו אינו חל על חבות, הניתנת לביטוח על-פי פוליסה לביטוח חבות נושאי משרה.

ה. רשימת הרחבות והגבלות מיוחדות בגין עיסוקים מיוחדים

48. מחצבות - למועצות אזוריות, תעשייה ועסקים שונים

כאשר עיסוקו של המבטח כולל מחצבות (אבן ו/או חול), ונרשם כך במפורש ברשימה, יחולו על הפוליסה התנאים המיוחדים שלהלן:

- מוצהר בזאת ומוסכם, שסייג 23 (1) לסייגים לחבות המבטח בטל ומוחלף בסייג המפורט להלן:
- 48.1 פליטה, פיזור, שחרור או הימלטות של: עשן, אדים, פית, גז, חומצות, בסיסים אלקליים, כימיקלים רעילים, נוזלים או גזים, חומרי שופכין או חומרים מגרים אחרים (Irritants), חומרים מזהמים (Contaminants) או מדלחים (Pollutants) - לתוך או מעל לקרקע, לחלל האוויר או למים, כולל למקורות מים מכל סוג שהוא ולערוציהם.
- 48.2 הוצאות לשם מניעת זיהום או דליחות מכל סוג שהוא, כולל הוצאות בדיקת קיום הזיהום או הדליחות.
- 48.3 פוליסה זו אינה מכסה חבות בגין אבדן או נזק, הנגרם לרכוש עקב זעזועים הנובעים מחציבה (בין אם תוך שימוש בחומרי-נפץ ובין אם בכל דרך אחרת). סייג זה לא יחול לעניין חבות בגין נזק פתאומי, בלתי צפוי ומידי, הנגרם עקב חציבה כאמור.

49. עבודות הרכבה נלוות לפעילות תעשייתית (עבודות חוץ) - לתעשייה ולעסקים שונים

כאשר עיסוקו של המבטח כולל עבודות הרכבה חיצוניות נלוות לפעילות תעשייתית, ונרשם כך במפורש ברשימה, יחולו על הפוליסה התנאים המיוחדים שלהלן:

49.1 על אף האמור בסייג 28 לסייגים לחבות המבטח, מוסכם בזאת שפוליסה זו מורחבת לכסות את חבות המבטח, כאמור במבוא לפוליסה, עקב ביצוע עבודות הרכבה והקמה

חיצוניות של מוצריו מחוץ לתחום חצרי מפעלו של המבטוח, ובלבד שהעבודות כאמור אינן מתבצעות בגובה העולה על 8 מטרים מעל פני הקרקע, או בעומק הנמוך מ-3 מטרים מתחת לפני הקרקע, אלא אם נרשם אחרת במפורש ברשימה.

49.2 חישוב דמי הביטוח בגין הרחבה זו, יהיה על-פי המחזור המשוער של עבודות ההרכבה וההקמה, בכפוף לאמור בהצעת הביטוח. בתוך 60 ימים מתום תקופת הביטוח, מתחייב המבטוח להמציא למבטח הצהרה בכתב, בדבר מחזור העבודות בפועל במשך תקופת הביטוח.

49.3 מוסכם במפורש שגבול אחריות המבטוח על-פי הרחבה זו לא יעלה על 4,000,000 ש"ח למקרה ביטוח.

50. עבודות קבלניות (עבודות עפר ועבודות בנייה) - למועצות אזוריות, תעשייה ועסקים שונים, רק למבטוח המבטוח אצל המבטוח בפוליסה לביטוח עבודות קבלניות

כאשר עיסוקו של המבטוח כולל עבודות קבלניות (עבודות עפר ועבודות בנייה בלבד), ונרשם כך במפורש ברשימה, יחולו על הפוליסה התנאים המיוחדים שלהלן:

50.1 על אף האמור בסייג 28 לסייגים לחבות המבטוח, מוסכם בזאת שפוליסה זו מורחבת לכסות את חבות המבטוח, כאמור במבוא לפוליסה, עקב ביצוע עבודות עפר ופיתוח שטח קבלניות, או עבודות בנייה קבלניות לתעשייה, מלאכה, משרדים ומגורים בתחום המדינה, ובלבד שהעבודות כאמור אינן מתבצעות בגובה העולה על 8 קומות או 24 מטרים מעל פני הקרקע, הנמוך מביניהם, או בעומק הנמוך מ-3 מטרים מתחת לפני הקרקע.

50.2 חישוב דמי הביטוח בגין הרחבה זו יהיה על-פי המחזור המשוער של עבודות העפר והבנייה, בכפוף לאמור בהצעת הביטוח. בתוך 60 ימים מתום תקופת הביטוח, מתחייב המבטוח להמציא למבטח הצהרה בכתב, בדבר מחזור העבודות בפועל במשך תקופת הביטוח.

50.3 הרחבה זו אינה חלה על חבות כלשהי, הנובעת משימוש בחומרי-נפץ, ו/או חבות כלשהי הנובעת מחפירת מנהרות או מחילות תת-קרקעיות כלשהן.

מובהר בזאת, שהרחבה זו תחול רק על מבטוח, המבטוח אצל המבטוח בפוליסה לביטוח עבודות קבלניות. סכום ההשתתפות העצמית בגין הרחבה זו יהיה בגובה גבול אחריות המבטוח בגין חבות כלפי צד שלישי בפוליסת העבודות הקבלניות.

ו. תנאים כלליים

51. פרשנות

פוליסה זו, הרשימה, וכל מסמך אחר המצורפים לה, ייקראו כחזרה אחד, וכל מילה או ביטוי, שיוחסו להם משמעות מיוחדת בכל חלק של הפוליסה או של הרשימה, תהיה להם אותה משמעות מיוחדת בכל מקום בו הם מופיעים, אלא אם נאמר אחרת. כל האמור בפוליסה בלשון יחיד משמעו גם ברבים ולהיפך, וכל האמור במין זכר משמעו גם במין נקבה ולהיפך.

52. הודעה על מקרה ביטוח ועל הליכים

- 52.1 על המבוטח למסור הודעה בתוך זמן סביר בכתב למבטח, על נסיבות העלולות לגרום לתביעה, או על כל תביעה שתוגש נגדו, או כאשר יש חשש סביר שאדם כלשהו ייחס אחריות למבוטח בשל **מקרה ביטוח**.
- 52.2 המבוטח יודיע למבטח, בהקדם האפשרי, על כתב אישום שהוגש נגדו, או על הליכי חקירה משטרתית או אחרת, או על חקירת סיבות מוות או כל חקירה אחרת, המתנהלת או עומדת להתנהל נגדו, בקשר עם כל **מקרה ביטוח**, העלול להוות עילה לתביעה על-פי **פוליסה** זו.
- 52.3 המבוטח רשאי להגיש העתקים של המסמכים הנ"ל גם בדואר אלקטרוני שכתובתו etil@bth.co.il או במסרון שמספרו 054-9486510.

53. כתובת למתן הודעות

53.1 הודעה למבוטח

הודעה של המבטח למבוטח בכל הקשור ל**פוליסה**, תינתן לפי מענו האחרון הידוע למבטח.

53.2 הודעה למבטח

הודעה של המבוטח למבטח, תינתן למבטח במען משרדו הראשי, המופיע בכותרת ה**פוליסה**, או בכל מען אחר בישראל, עליו הודיע המבטח בכתב למבוטח.

הודעה תיחשב כהודעה שנמסרה בתוך 72 שעות ממועד מסירתה למשלוח בדואר בבית הדואר.

54. חובת שיתוף הפעולה של המבוטח עם המבטח

- 54.1 על המבוטח למסור למבטח, בתוך זמן סביר לאחר שנדרש לכך, את המידע והמסמכים הדרושים לביור החבות, כולל העברה מיידית, עם קבלתו, של כל מסמך הרלוונטי לתביעה, הנובעת או קשורה לקרות **מקרה הביטוח**, ובכלל זה: הזמנה לדין, הודעה על דיון, צווים, הליכים, כתבי בית-דין ומכתבים. אם אינם ברשותו, עליו לעזור למבטח, ככל שיוכל להשיגם.
- 54.2 לא קיומה חובת המבוטח להודעה למבטח על קרות **מקרה הביטוח**, כולל פתיחת הליכים בגינו, או לשיתוף פעולה עמו בביור התביעה ומסירת כל מסמך הדרוש לכך, כאמור, וקיומה היה מאפשר למבטח להקטין חבותו - אין המבטח חייב בתגמולי הביטוח, אלא במידה שהיה חייב בהם אילו קיומה החובה. הוראה זו לא תחול בכל אחת מאלה:
- א. החובה לא קיומה או קיומה באיחור מסיבות מוצדקות.
- ב. אי-קיומה או איחורה לא מנע מן המבטח את ביור חבותו ולא הכביד על הביור.
- 54.3 עשה המבוטח במתכוון דבר, שהיה בו כדי למנוע מן המבטח את ביור חבותו או להכביד עליו - אין המבטח חייב בתגמולי הביטוח, אלא במידה שהיה חייב בהם אילו לא נעשה אותו דבר.
- 54.4 מסר המבוטח למבטח עובדות כוזבות, או העלים ממנו עובדות בנוגע ל**מקרה הביטוח** או בנוגע לחבות המבטח, והדבר נעשה בכוונת מרמה - פטור המבטח מחבותו.

- 54.5 **המבטח** יכול להיכנס בכל זמן סביר לכל המקומות בהם אירע **מקרה הביטוח**, ויכול לשהות בהם זמן מתקבל על הדעת, למטרת חקירה או בדיקה על-ידי מי מטעמו, כולל מימוש זכותו לקבלת מסמכים, **והמבטוח** ישתף עמו פעולה, כולל מתן כל ההקלות הדרושות לכך.
- 54.6 **נגרם מקרה הביטוח בידי המבטוח במתכוון - פטור המבטוח מחבותו.**

55. איסור הודאה

שום הודאה (Admission), הצעה, הבטחה, התחייבות או פיצוי כלשהם, לא ייעשו ולא יינתנו על-ידי **המבטוח** או מטעמו בלי הסכמתו מראש ובכתב של **המבטוח**. אין הוראות סעיף זה חלות על מסירת עובדות במשטרה או בפני כל גורם מוסמך על-פי כל דין, לפי דרישתו, וכן על מתן עדות במשפט.

56. חובת הזהירות של המבטוח

56.1 ינקוט המבטוח באמצעים סבירים להקלת הסיכון כדי למנוע את קרות מקרה הביטוח. מבלי לגרום מכלליות האמור, ינקוט **המבטוח** באמצעים להקלת הסיכון **המבטוח** על-פי **הפוליסה**, כפי **שהמבטוח** יודיע למבטוח בכתב מפעם לפעם במשך תקופת הביטוח, ובתוך זמן שייקבע לכך בהודעתו.

56.2 **אין המבטוח חייב בתגמולי ביטוח בגין נזק, שהמבטוח יכול היה למנוע או להקטין בקרות מקרה הביטוח או לאחר מכן, בנקיטת אמצעים סבירים או אמצעים שהמבטוח הורה לו לנקוט.**

57. גילוי ושינוי בעניין מהותי

57.1 הציג **המבטוח למבטוח** לפני כריתת החוזה, אם בטופס של הצעת ביטוח ואם בדרך אחרת בכתב, שאלה בעניין שיש בו כדי להשפיע על נכונותו של מבטוח סביר לכרות את החוזה בכלל או לכרותו בתנאים שבו (להלן "עניין מהותי") - על **המבטוח** להשיב עליה בכתב תשובה מלאה וכנה.

57.2 **הפוליסה** הוצאה על-סמך התשובות, שנתן **המבטוח** בכתב **למבטוח**, על כל השאלות שנשאל בהצעת הביטוח ששימשה בסיס **לפוליסה** זו, או בכל דרך אחרת שנתבקש, ועל-סמך הנחתו של **המבטוח**, **שהמבטוח** גילה לו את כל העובדות המהותיות לצורך הערכת הסיכון המבטוח.

57.3 נודע **למבטוח** שחל שינוי מהותי (להלן "החמרת הסיכון"), עליו להודיע על-כך מיד למבטוח בכתב. "שינוי מהותי" פירושו כל אחד מאלה:

א. שינוי בעניין מהותי, ששאלה עליו הוצגה **למבטוח** לפני כריתת החוזה, ושחל אחרי שניתנה תשובה לאותה שאלה.

ב. שינוי שחל אחרי מסירת **הפוליסה למבטוח**, בנושא שצוין בה במפורש כעניין מהותי.

ג. דבר המגלה, שתשובה לשאלה בעניין מהותי הייתה לא נכונה, ויש בכך כדי להחמיר את סיכון **המבטוח** החמרה של ממש.

57.4 לא ענה המבוטח תשובות מלאות וכנות, לפני כריתת חוזה הביטוח, כאמור בסעיף 57.1 לעיל, או לא גילה למבוטח על שינוי מהותי בנסיבות, המהוות החמרת הסיכון המבוטח - יחולו ההוראות שלהלן:

א. המבוטח רשאי בתוך 30 ימים מהיום שנודע לו על-כך, וכל עוד לא קרה מקרה הביטוח, לבטל את חוזה הביטוח בהודעה בכתב למבוטח.

ב. ביטל המבוטח את חוזה הביטוח מכוח סעיף זה, יחזיר למבוטח את דמי הביטוח ששולמו לו בעד התקופה שלאחר ביטול הביטוח, בניכוי הוצאות המבוטח, זולת אם פעל המבוטח בכוונת מרמה. לא ביטל המבוטח את החוזה, רואים אותו כמסכים להמשך קיומו.

ג. קרה מקרה הביטוח לפני שנתבטל החוזה מכוח סעיף זה, אין המבוטח חייב אלא בתגמולי ביטוח מופחתים בשיעור יחסי, שהוא כיחס שבין דמי הביטוח שהיו משתלמים כמקובל אצלו לפי המצב לאמיתו, לבין דמי הביטוח המוסכמים, והוא פטור כליל בכל אחת מאלה:

(1) התשובה לפני כריתת החוזה או אי-מתן ההודעה למבוטח על החמרת הסיכון נעשו בכוונת מרמה.

(2) מבטח סביר לא היה מתקשר באותו חוזה, אף בדמי-ביטוח מרובים יותר, אילו ידע את המצב לאמיתו. במקרה זה זכאי המבוטח להחזר דמי הביטוח, ששילם בעד התקופה שלאחר קרות מקרה הביטוח, בניכוי הוצאות המבוטח.

57.5 המבוטח לא יהיה זכאי לתרופות האמורות בסעיף 57.4 בכל אחת מאלה:

א. השינוי חדל להתקיים לפני שקרה מקרה הביטוח או שלא השפיע על קרותו או על חבות המבוטח או על היקפה.

ב. השינוי הוא תוצאה של אמצעי שנגקט על דעת המבוטח.

ג. השינוי הוא תוצאה של אמצעי שנגקט לשם מניעת נזק חמור לגוף או לרכוש, ובלבד שהמבוטח הודיע למבוטח על נקיטת האמצעי מיד לאחר שנקט אותו או שנודע לו עליו.

57.6 "עניין מהותי" לצורך ביטוח זה, ייחשב, בין השאר:

א. עובדות שצינו כמהותיות בהצעת הביטוח או בכל מסמך אחר, אשר שימשו בסיס לפוליסה זו.

ב. פרטים על העבר הביטוחי של המבוטח, כולל ביטול או אי חידוש ביטוח של המבוטח בעבר, סירוב של מבטח כלשהו לבטח את המבוטח בעבר, או התנאת הביטוח בתנאים או סייגים מיוחדים.

ג. כל אירוע מהותי המהווה החמרת הסיכון או המשפיע על הערכת הסיכון המבוטח.

ד. תיאור ו/או שינוי מהותי בעיסוקו של המבוטח.

ה. שינוי מהותי בתנאי הבטיחות במקום המבוטח.

ו. תביעות שהוגשו נגד המבוטח או נסיבות העלולות לגרום לתביעה נגד המבוטח, הקשורות לעיסוקו.

58. טיפול בתביעות

58.1 הכיר **המבטח** בחבותו על-פי פוליסה זו, יהיה רשאי, ולפי דרישת הצד השלישי יהיה חייב, לשלם לצד השלישי את **תגמולי הביטוח שהמבטח חייב למבטוח**, ובלבד שהודיע על-כך בכתב **למבטוח** 30 ימים מראש, וה**מבטוח** לא התנגד בתוך תקופה זו. ואולם, כל טענה שה**מבטח** יכול לטעון כלפי **המבטוח** תעמוד כלפי הצד השלישי. סירב **המבטוח** באופן בלתי סביר להצעת **המבטח** לתשלום **תגמולי הביטוח** לצד השלישי, לא ישלם **המבטח** סכום העולה על הסכום בו היה נושא אלמלא סירובו של **המבטוח**.

58.2 הכיר **המבטח** בחבותו על-פי **פוליסה**, יהיה רשאי, לפי שיקול דעתו, ליטול לידיו ולנהל בשם **המבטוח** את ההגנה כלפי כל תביעה, כולל יישובה, וכן לתבוע ולקבל בשם **המבטוח** שיפוי, פיצוי, השתתפות, דמי-נזק או כל סעד אחר, והכל בשיתוף פעולה עם **המבטוח** במטרה לשמור על האינטרסים הלגיטימיים של **המבטוח** לרבות שמו הטוב. על **המבטוח** לשותף פעולה עם **המבטח** ו/או עם בא-כוחו בכל דרך שיתבקש, כולל מסירת כל המידע שיש לו, חתימה על יפוי-כוח, תצהירים, וכל מסמך רלוונטי אחר הדרוש לשם ניהול הגנה או תביעה, והתייצבות בבית המשפט למתן עדות.

58.3 פוליסה זו מכסה גם הוצאות משפט סבירות שעל **המבטוח** לשאת בשל חבותו, וזאת אף מעל לסכום הביטוח. במקרה בו סכום התביעה חורג **מגבולות האחריות של המבטח**, יפעלו **המבטח והמבטוח** בתיאום הדדי, כולל מתן זכות **למבטוח** להשתתף בניהול ההגנה באופן פעיל. כך גם במקרה בו יחרוג סכום התביעה באופן משמעותי מעבר לסכום הביטוח, יהיה **המבטח אחראי אך ורק לחלק היחסי של הוצאות המשפט הסבירות (מעבר לסכום הביטוח) כיחס בין גבול האחריות ובין סכום האחריות שהושת על המבטוח**.

58.4 לפני או תוך כדי ניהול הליכים או משא ומתן לפשרה, בקשר עם כל תביעה או סדרה של תביעות כלפי **המבטוח**, רשאי **המבטח** לשלם **למבטוח** את סכום **גבול או גבולות האחריות** המתאימים, **בניכוי כל סכום אשר המבטוח חייב למבטח לפי פוליסה זו, כולל השתתפות עצמית וכל סכום שכבר שולם בתור תגמולי ביטוח**.

לאחר תשלום זה ותשלום הוצאות משפט סבירות בתוספת לכך, יהיה **המבטח** פטור מכל אחריות נוספת בגין התביעה או התביעות, ויותר על ניהולן ועל הפיקוח עליהן.

59. ביטוח כפל

בוטחה אחריות בפני סיכון אחד אצל יותר מאשר מבטח אחד לתקופות חופפות, על **המבטוח** להודיע על-כך **למבטח** בהקדם לאחר שנעשה ביטוח הכפל או שנודע לו עליו.

60. הארכת תקופת הביטוח

60.1 כל הארכה או חידוש של הביטוח על-פי **פוליסה**, טעונים הסכמה בכתב של **המבטוח** והסכמה בכתב של **המבטח**, אשר תינתן במפורש למטרה זו.

60.2 מוצרה בזאת, שבתום תקופת הביטוח האמורה, לא יוארך הביטוח ולא יחודש מאליו, כולל בדרך של שתיקה, ושהארכת הביטוח או חידושו ייעשו אך ורק בדרך המצויינת בסעיף 60.1 לעיל ולא בכל דרך אחרת, אף אם הציע **המבטוח למבטח**, או להיפך, בצורה ובמועד כלשהם, להאריכו.

60.3 חודשה **פוליסה**, תהווה הבקשה לביטוח חלק בלתי נפרד **מהפוליסה** החדשה. הייתה **פוליסה** זאת חידוש של **פוליסה** קודמת, יראו את הצעת הביטוח המקורית כחלק בלתי נפרד ממנה.

61. ביטול הפוליסה

61.1 המבוטח רשאי לבטל את הביטוח בכל עת שהיא לפני תום תקופת הביטוח, לפי שיקול דעתו, ובלבד שהודעה על-כך תישלח למבטח בדואר רשום לפחות 3 ימים לפני התאריך בו יבטל הביטוח. במקרה כזה ישאיר המבטח לעצמו את דמי הביטוח הנהוגים אצלו לתקופה קצרה: בשיעור של 10% ממלוא דמי הביטוח בגין כל חודש או חלקו, בו הייתה הפוליסה בתוקף, בתוספת שיעור של 10% מדמי הביטוח שהיו משתלמים בגין מלוא תקופת הביטוח.

61.2 מבלי לגרוע מזכויות **המבטח** על-פי דין או על-פי הוראה אחרת כלשהי **בפוליסה**, יהיה **המבטח** רשאי לבטל את הביטוח בכל עת שהיא לפני תום תקופת הביטוח, לפי שיקול דעתו, ובלבד שהודעה על-כך תימסר למבוטח בכתב לפחות 15 ימים לפני התאריך בו יבטל הביטוח, ובמקרה כזה יהיה **המבטח** זכאי להחזר דמי הביטוח, ששילם **למבטח** בעד התקופה שלאחר ביטול הביטוח כאמור.

61.3 ביטול הביטוח כאמור לא יפגע בזכויות התביעה על-פי **הפוליסה** בגין **מקרה ביטוח**, שאירע לפני ביטול הביטוח כאמור.

61.4 ביטל **המבטח** את **הפוליסה** לפני תום תקופת הביטוח המוסכמת והעילה לביטול אינה **שהמבוטח** הפר את החוזה או ניסה להונות את **המבטח**, ישלם **המבטח למבוטח** כהחזר דמי הביטוח את הסכום שהיה דורש **ממבוטח** דומה לאותו סוג ביטוח ביום הביטול, יחסית לתקופה שנותרה עד תום תקופת הביטוח המוסכמת.

61.5 לא עמד **המבוטח** בחובתו לגילוי עניין מהותי, כולל החמרת הסיכון, רשאי **המבטח**, כל עוד לא קרה **מקרה הביטוח**, לבטל את **הפוליסה** מידיית על-פי הודעתו בכתב **למבוטח**, ו**הפוליסה** תיחשב כמבוטלת ביום בו קבע **המבטח**, אך לא לפני שנמסרה למבוטח הודעת הביטול. קרה **מקרה הביטוח** לפני שנתבטל החוזה מכוח סעיף זה, יופחתו תגמולי הביטוח או **שהמבטח** יופטר מתשלומם, בכפוף לסעיפים 6-8 ו-17,19,21 להוראות **חוק חוזה הביטוח**, התשמ"א - 1981.

61.6 על אף האמור לעיל, במקרה שבו המבטח התחייב, כלפי צד שלישי כלשהו, לתת הודעה מוקדמת בדבר ביטול הביטוח, הביטול יכנס לתוקף רק לאחר המועד לגביו התחייב המבטח.

62. אי-הצטברות גבולות אחריות

היה וה**מבוטח** זכאי לשיפוי בגין **נזק** אחד, הן על-פי **פוליסה** זו והן על-פי פוליסה או פוליסות נוספות אשר נערכו באמצעות **המבטח**, תוגבל אחריותו של **המבטח** בגין **הנזק** כאמור, על-פי כל הפוליסות יחדיו, לגבול אחריות אחד בלבד, הגבוה מבניהם. במקרה כזה תוחזר למבוטח הפרמיה העודפת ששולמה.

63. השתתפות עצמית

המבוטח יישא בעצמו בתשלום ההשתתפות העצמית המופיע ב**רשימה** בכל תביעה העומדת לתשלום. ההשתתפות העצמית שיחויב בה **המבוטח** תחול אף על הוצאות המשפט הסבירות,

ותשלום לפני התשלום מהמבטח לתובע. ההשתתפות העצמית תשלום גם במקרה בו התביעה נגד המבטח נדחתה, נמחקה, הסתיימה בפשרה או הועברה לבוררות או להליכי גישור.

64. תשלום דמי הביטוח ודמים אחרים

64.1 דמי הביטוח וכן יתר הסכומים המגיעים מן המבטח למבטח, ישולמו בתוך 28 ימים מהתחלתה של תקופת הביטוח, או במועדים אחרים כפי שפורטו ברשימה.

64.2 לענין פוליסה הנקובה בדולר ארה"ב, יהיה ערך דמי הביטוח בשקלים לפי השער היציג ביום התשלום.

64.3 לא שולמו דמי הביטוח בתוך פרק הזמן האמור לעיל, אפשר יהיה לשלם במועדים אחרים, עליהם הוסכם כמפורש כלהלן:

א. לגבי פוליסה הנקובה בשקלים - בתוספת הפרשי הצמדה למדד בעבור תקופת האשראי מיום התחלת הביטוח, אשר ישולמו למבטח בעת סילוק כל חלק מדמי הביטוח. המדד היסודי יהיה המדד הידוע ביום התחלת הביטוח.

ב. לגבי פוליסה הנקובה בדולר ארה"ב - לפי השער היציג ביום תשלום כל חלק מדמי הביטוח.

64.4 לא שולמו דמי הביטוח במועד המוסכם, יישא הסכום שבפיגור, נוסף על הפרשי ההצמדה כמפורט לעיל, הפרשי ריבית בעבור תקופת הפיגור לפי השער המקובל אצל המבטח באותה עת, ובלבד ששיעור הריבית לא יעלה על שיעור הריבית המרבי בהתאם לחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א - 1961. הפרשי ריבית אלה ישולמו למבטח בעת סילוקו של הסכום שבפיגור, וכחלק בלתי נפרד ממנו.

64.5 לא שולם סכום שבפיגור כאמור, בתוך 15 ימים לאחר שהמבטח דרש מהמבטח לשלמו, רשאי המבטח להודיע למבטח, שהביטוח יתבטל כעבור 21 ימים נוספים וזאת אם הסכום שבפיגור לא יסולק לפני כן.

64.6 אין בביטול הביטוח על-פי סעיף זה כדי לגרוע מחובת המבטח לסלק את הסכום שבפיגור, המתייחס לתקופה שעד לביטול האמור, כולל הוצאות המבטח.

64.7 ביטול הביטוח כאמור לא יפגע בזכויות המבטח על-פי הפוליסה בגין מקרה ביטוח, שאירע לפני ביטול הביטוח.

65. תחלופ

65.1 הייתה למבטח, בשל מקרה הביטוח, גם זכות פיצוי או שיפוי כלפי צד שלישי, שלא מכוח חוזה ביטוח, עוברת זכות זו למבטח מששילם למוטב תגמולי ביטוח וכשיעור התגמולים ששילם.

65.2 המבטח אינו רשאי להשתמש בזכות שעברה אליו לפי סעיף זה, באופן שתפגע בזכותו של המבטח לגבות מן הצד השלישי פיצוי או שיפוי מעל התגמולים שקיבל מהמבטח.

65.3 קיבל המבטח מן הצד השלישי פיצוי או שיפוי, שהיה מגיע למבטח לפי סעיף זה, עליו להעבירו למבטח. עשה פשרה, ויתור או פעולה אחרת הפוגעת בזכות שעברה למבטח, עליו לפצותו בשל כך.

65.4 הוראות סעיף זה לא יחולו אם **מקרה הביטוח** נגרם שלא בכוונה בידי אדם, **שמבטח** סביר לא היה תובע ממנו פיצוי או שיפוי, מחמת קרבת משפחה או יחס של מעביד ועובד שביניהם.

66. הצמדה

66.1 הסכומים הנקובים ב**פוליסה** זו וברשימה, כולל **גבול האחריות לנזק** ולתקופת הביטוח וסכומי **ההשתתפות העצמית**, ישתנו בהתאם לשינויים בין המדד שפורסם סמוך לפני התחלת הביטוח, לבין המדד שפורסם לפני תשלום תגמולי הביטוח או תשלום ההשתתפות העצמית, לפי העניין. כאשר הסכומים נקובים במטבע חוץ, יהיו סכומי הביטוח צמודים לשינויים שחלו במטבע זה מיום התחלת הביטוח ועד יום תשלום תגמולי הביטוח או תשלום ההשתתפות העצמית.

66.2 ניכוי תגמולי ביטוח ששלמו **למבטח**, מתשלום מלוא סכום **גבול או גבולות האחריות** המתאימים, או ניכוי סכומים **שהמבטח** חייב למבטח לפי **פוליסה** זו, ייעשו תוך הצמדת הסכום ששולם, או **שהמבטח** חייב למבטח, למדד, מיום התשלום החלקי או מיום החיוב ועד ליום תשלום **גבול האחריות**. אם ננקבו סכומי הביטוח במטבע חוץ, ייעשה חישוב הניכוי לפי השינויים, שחלו במטבע זה מיום התשלום החלקי או מיום החיוב, ועד ליום תשלום **גבול האחריות**.

66.3 בוטחה החבות המכוסה על-פי **פוליסה** זו בביטוח כפל, כאמור בסעיף 59 לעיל, **והמבטח** סילק את התביעה על-פי **פוליסה** זו, יחזיר **המבטח למבטח** את הסכום שקיבל מהפוליסה האחרת, בתוספת הצמדה למדד, מיום קבלת השיפוי **המפוליסה** האחרת עד ליום החזרת הכספים **למבטח**.

67. ברירת-דין

פרשנות **הפוליסה** וכל חילוקי דעות או תביעות על-פיה או בקשר אליה, כולל בקשר עם שאלת הכיסוי הביטוחי, יתבררו אך ורק על-פי דיני ישראל בלא תחולה כללית הדין הבינלאומי ובסמכות בלעדית של בתי-משפט בישראל בלבד.

למען הסר ספק, מובהר בזאת שאכיפת פסק-דין זר לא תיחשב כפרשנות **הפוליסה** לפי דיני ישראל, ולא כפסק-דין שניתן בבית-משפט ישראלי.

68. זכות קיזוז

המבטח רשאי לקיזז מתגמולי הביטוח המגיעים **למבטח** בקרות **מקרה הביטוח**, כל סכום **שהמבטח** חייב למבטח, בין שחובו מתייחס ל**פוליסה** זו או לאחרת. כן, יקוז **המבטח** את סכומי דמי הביטוח המגיעים לו, גם אם טרם הגיע מועד תשלומם, בכפוף להוראות הדין.

69. מבטח ראשי

אם נרשמו בפוליסה מספר מבטחים ונקבע מבטח ראשי, ינהל הוא כל משא ומתן עם המבטח בשם כל המבטחים, והוא יבקש כל שינוי או תוספת במהלך תקופת הביטוח ודי בחתימתו על טופס הבקשה, על בקשות לשינויים בפוליסה במהלך תקופת הביטוח ו/או על כל מסמך שיוציא המבטח (כולל הודעת ביטול) כדי לחייב את כל המבטחים. תגמולי ביטוח אשר אינם משולמים ישירות לצדדים

שלישיים ישולמו למבוטח הראשי בלבד או כפי שיורה המבוטח הראשי למבטח. כל הסכמה בין המבוטח הראשי למבטח תחייב את שאר המבוטחים. הודעה שישלח המבטח תישלח למבוטח הראשי בלבד ויראו בכך כאילו נשלחה ההודעה לכל אחד מיחידי המבוטח.

אם לא מצוין בפוליסה מבטח ראשי, המבוטח ששמו מצוין ראשון ברשימת המבוטחים יחשב כמבוטח ראשי.